

UUSI TEID ALGÕPETUSES III

Lisa nr. 13

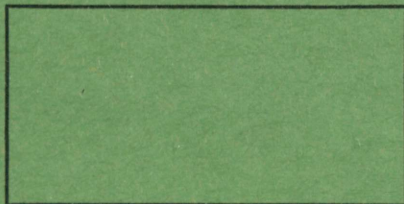
A. BUDKOVSKY — JOH. KÄIS

Õpilase matemaatika-töövihk

4. õppeaasta

2. vihk: JÕULUST KEVADEPÜHADENI

(XII — XXI TÖÖNÄDAL)

(ÕPILASE JA KOOLI NIMI)

2. TRÜKK

K. K.-Ü. „TÖÖKOOLI“ KIRJASTUS
TALLINNAS, 1935

Tühjad leheküljed on õpilastele
iseseisvaks arvutamiseks ja
ühisel töötamisel tehtud arvu-
tuste üleskirjutamiseks.

A-7693

[Empty box for name]

(Nimi)

[Empty box for day of month]

(Kuupäev)

19 _____ aasta (_____ päeva)

2-65359

Lühendatult: **a.** = aasta, aastal; **s. a.** = sel aastal.

- 1) Ma olen sündinud _____ a.; 193 _____ a. saan _____ a. vanaks.
 Minu _____ on sünd. _____ a.; s. a. saab ta _____ a. vanaks.
 _____ on sünd. _____ a.; s. a. saab ta _____ a. vanaks

18019

2) Arvutan peast (pärast vaatan kalendrist järele):

Täna on _____ ; 18. jaan. s. a. on _____ päev,
 (nädalapäev)
 21. jaan. s. a. on _____ päev.; 1. veebr. s. a. on _____ päev.
 _____ veebr. s. a. on _____ päev;

3) Täna on _____ jaan. 193 _____ a.; ehk: _____ I 193 _____ ; _____ 01. 3 _____ a.
 2 nädala 3 päeva pärast on _____ jaan., _____ I 193 _____ ; _____ 01. 3 _____ a.
 3 nädala 1 päeva pärast on _____ jaan., _____
 _____ nädala _____ päeva pärast on _____

4) Täna pool aastat tagasi oli (kuupäev) _____

Täna pool aastat tagasi oli _____

Täna poole aasta pärast on _____

Täna ¼ aasta pärast on _____

5) Kirjutan ise kuupäevi mitmel viisil _____

Meie kella töö aasta jooksul:

- 6) Väike osuti teeb aastas ..... ringi.
Suur osuti teeb aastas ..... ringi.
- 7) Pendel teeb sekundis ..... võn^{get,}_{ke,}
minutis ..... võnget, aastas ..... võnget.
- 8) Meie kell lööb tuunis ..... kord , aas-
tas ..... korda.
- 9) Ööpäevas teeb kell ..... lööki, nädalas
..... lööki, aastas ..... lööki.
- 10) Kirjutan ise. kellaaega tundides (0—24) ja
minutites.

Arvutan:

(Õiged
lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Korrutamise ja jagamise kordamist.

$$\begin{array}{lll} 1) 10 \cdot 36,5 = & 2) 10 \cdot 4,05 = & 3) 12,1 : 10 = \\ 10 \cdot 27,8 = & 10 \cdot 10,01 = & 0,5 : 10 = \\ 10 \cdot 140,14 = & 10 \cdot 0,025 = & 42,18 : 10 = \\ 10 \cdot 0,72 = & 10 \cdot 0,008 = & 3,06 : 10 = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4) \begin{array}{r} 325 \\ \cdot 37 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 276 \\ \cdot 24 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 508 \\ \cdot \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 409 \\ \cdot \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} \cdot 46 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} \cdot 54 \\ \hline \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 5) \begin{array}{r} 358 \\ \cdot 42 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 675 \\ \cdot 56 \\ \hline \end{array} & 5 \cdot 15,45 = & 6 \cdot 124,8 = \\ & 4 \cdot 10,22 = & 9 \cdot 101,4 = \\ & 8 \cdot 9,05 = & 7 \cdot 212,5 = \\ & 6 \cdot 13,14 = & 4 \cdot 167,8 = \end{array}$$

6) Valin ise tegureid korrutamiseks (üks tegur ühest, teine teisest reast).

a) 2 785; 4 056; 17 342; 84,14; 348,36; 278,06 jne.

b) 28; 49; 68; 8,9 jne.

Kontrollimiseks jagan korrutise ühe teguriga. Mis on jagatiseks?

I. Isa ostis 7 m riidet ja maksis selle eest kr. 18,55. Naabripere mees ostis sama riidet 4 m. Ta maksis.....

II. Kaupmees tellis vabrikust 4 kangast riidet: 46 m, 51 m, 48 m, 42 m. Kangad maksid vastavalt: kr. 110,40; kr. 94,35; kr. 151,68; kr. 170,10. Riide hind (m eest) oli: I.....; II.....; III.....; IV..... Kaupmees maksis kokku.....

Arvutan: (lühikese seletusega; esimese ja teise ülesande lahenduse vahele tõmban vahejoone):

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

**Korrutamisharjutusi, kui üks tegur on täiskümme
100 piiris.**

1) $30 \cdot 2000 =$ 2) $20 \cdot 1800 =$ 3) $20 \cdot 1240 =$

$20 \cdot 4000 =$ $30 \cdot 2500 =$ $40 \cdot 1220 =$

$30 \cdot 5000 =$ $20 \cdot 2400 =$ $\cdot 2310 =$

$40 \cdot \quad =$ $\cdot 1200 =$ $\cdot 1250 =$

$\cdot 3000 =$ $\cdot 1500 =$ $\cdot 3420 =$

4) $3000 \cdot 20 =$ 5) $1600 \cdot \quad =$ 6) $1232 \cdot 30 =$

$4000 \cdot \quad =$ $2400 \cdot \quad =$ $2431 \cdot \quad =$

$2000 \cdot \quad =$ $1500 \cdot \quad =$ $1222 \cdot \quad =$

7) $\begin{array}{r} 40 \\ \cdot 1536 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 50 \\ \cdot 42,58 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 30 \\ \cdot 2453 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 70 \\ \cdot 3006 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 90 \\ \cdot 28,04 \\ \hline \end{array}$

8) $\begin{array}{r} 2347 \\ \cdot 50 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 2109 \\ \cdot 80 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 12452 \\ 40 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 357,2 \\ 60 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 7520 \\ 30 \\ \hline \end{array}$

9) Valin ise tegureid korrutamiseks; kontrollin jagamisega.

a) 1274; 3004; 127,4; 2180; 7530; 3425; 13658; 125,5; 8008 jne.

b) 50, 40, 80 jne.

I. Igal suvel peetakse suuri laulupidusid. Möödunud suvel ühel laulupidul loodeti müüa:

1 250 pääset à 80 senti; kr. ....

1 550 pääset à 50 senti; kr. ....

1 300 pääset à 30 senti; kr. ....

Kokku   pääset   kr. ....

Tegelikult müüdi aga:

1 146 pääset à 80 senti; kr. ....

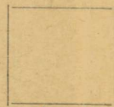
1 338 pääset à 50 senti; kr. ....

1 206 pääset à 30 senti; kr. ....

Kokku   pääset   kr. ....

Seega vähem .....pääset kr. ....

II. Koostan ise ka niisuguse ülesande.

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Korrutamisharjutusi, kui üks tegur on kahekohaline arv.

- 1) $14 \cdot 3000 =$ 2) $24 \cdot 4000 =$ 3) $3000 \cdot 32 =$
 $32 \cdot 2000 =$ $45 \cdot 2000 =$ $1600 \cdot 12 =$
 $15 \cdot 5000 =$ $12 \cdot 1500 =$ $3600 \cdot 40 =$
 $16 \cdot 4000 =$ $16 \cdot 1600 =$ $4200 \cdot 30 =$

4) $\begin{array}{r} 1\ 5\ 6\ 8 \\ \cdot 2\ 4 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 2\ 7\ 8\ 3 \\ \cdot 1\ 8 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 2\ 4\ 5\ 0 \\ \cdot 4\ 2 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 1\ 8 \\ \cdot 3\ 2\ 8\ 0 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 4\ 6 \\ \cdot 3\ 0\ 5\ 9 \\ \hline \end{array}$
--	---	---	---	---

5) Valin ise tegureid korrutamiseks; kontrollin jagamisega.

a) 2106, 2674, 3009, 14008, 12876, 10480, 17824 jne.

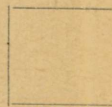
b) 45, 64, 38, 75, 18, 56, 32, 24, 82 jne.

a) 24,75; 438,54; 345,08; 1264,05; 604,32; 2004,96 jne.

b) 8, 7, 5, 9 jne.

- I. 1930. a. veeti võid Eestist välja keskmiselt kuus 1150 t, 1929. a. aga 1030 t. Kumma aasta jooksul veeti võid välja rohkem ja kui palju? Vastus: .....
- II. Munade ostupunktis osteti ühel nädalal 2120 muna, teisel — 1940, kolmandal — 2250 ja neljandal — 2030 muna à ..... senti paar. See maksab kokku kr. .... Üldse osteti mune ..... paari.

Arvutan (lühikese seletusega):

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Kordamist.

Ristikeste (x) asemele kirjutati õige numbrid.

$$\begin{array}{r} 1) \quad 1422 \quad 156,2 \times \quad 0,7 \times 5 \quad 142,57 \quad 485, \times \times 5 \\ 17 \times \times 8 \quad 7,46 \times \quad \times 8, \times 9 \times \quad - \times 4, \times \times 4 \quad - \times \times 6,75 \\ \times 6 \times \quad \times, \times 28 \quad 1 \times, 372 \quad 58,186 \quad 198,885 \\ \hline 20045 \quad 164,264 \quad 29,572 \end{array}$$

2) $5\frac{0}{10}$ 5-st kr. on ..... 3) $20\frac{0}{10}$ 20-st kr. on .....
 $25\frac{0}{10}$ 48-st kr. on ..... $75\frac{0}{10}$ 60-st kr. on .....
 $50\frac{0}{10}$ 90-st kr. on ..... $150\frac{0}{10}$ 100-st kr. on .....

4) $\frac{1}{2}$ on sama, mis ..... $\frac{0}{10}$; 0,1 on ..... $\frac{0}{10}$; $\frac{1}{10}$ on ..... $\frac{0}{10}$
 $\frac{1}{4}$ on sama, mis ..... $\frac{0}{10}$; 0,3 on ..... $\frac{0}{10}$; $\frac{1}{10}$ on ..... $\frac{0}{10}$
 $\frac{3}{4}$ on sama, mis ..... $\frac{0}{10}$; $\frac{1}{5}$ on ..... $\frac{0}{10}$; $\frac{2}{5}$ on ..... $\frac{0}{10}$

5) $\frac{1}{8} + \frac{1}{4} =$ 6) $\frac{3}{12} + \frac{7}{12} =$ 7) $2 : 5 = \frac{2}{5}$ 8) $5 : 10 =$
 $3\frac{1}{2} - 2\frac{1}{4} =$ $3 - \frac{3}{5} =$ $5 : 8 =$ $3 : 8 =$
 $1\frac{2}{3} + 4\frac{1}{3} =$ $1\frac{3}{4} + 2\frac{1}{2} =$ $6 : 10 =$ $1 : 6 =$
 $3 : 6 =$ $2 : 8 =$

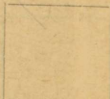
9) Jagan 7. ja 8. harjutuse arve (veaga alla 0,01).

$\frac{2}{20} : 5 = 0,4$ $5 : 8 =$ $6 : 10 =$ $3 : 6 =$
20

10) Meeter riidet maksab 75 senti. Ema ostis $\frac{1}{2}$ m ja maksis .....

Meeter riidet maksab 1 kr. 25 senti. Ema ostis 0,5 m ja maksis .....

11) Kirjutage: a) vähimalt 4 arvu, millel on kümnendikkude, kümneliste ja tuhandeliste arv 8 (näide: 8 285,86), b) siis 4 arvu, millel on üheliste ja tuhandeliste arv 9; siis: c) arve, millel puuduvad sajatuhandelised, sajaliselised ja kümnendikud (näide: 1 036 076,05), d) arve, millel iga klass ja ka kümnendimurru osa koosneb ühesugustest numbritest (näide: 22 444 000,66).

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Täisnurkne kolmnurk.

Tööjuhatus.

- 1) Lõikan 4 ühesuurust ruutu (2 valgest paberist, 2 värvilisest paberist) ja samuti 4 ühesuurust ristkülikut. Külgede pikkuse võtan 3 kuni 6 cm.
- 2) Lõikan kõik ristkülikud ja 2 isevärvilist ruutu nurgast nurka pooleks.
- 3) Lõikan 2 järelejäänud ruutu nurkjooni mööda neljaks tükiks.
- 4) Koostan mitmesuguseid kujundeid ühesuurustest kolmnurkadest. Kõrvuti sean isevärvilisi kolmnurki ja kleebin neid vihku. Pealkirjaks kirjutan: Täisnurksed kolmnurgad.
- 5) Mõõdan kahel-kolmel täisnurksel kolmnurgal iga külje pikkuse ja kirjutan mõõtarmud juurde.
- 6) Samuti kirjutan külgedele nende nimetused: kaatet (täisnurga juures), hüpotenuus (täisnurga vastaskülg). Kleebin ka need kolmnurgad töövihku.
- 7) Mida võin öelda hüpotenuusi pikkuse kohta, teda kaatetitega võrreldes? .....
- 8) Joonistan asju, millel esineb täisnurkseid kolmnurki.
Täidan need ülesanded järjekorras (siinsamas ja järgmisel leheküljel).

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Täisnurkse kolmnurga pindala.

Tööjuhatus.

- 1) Sean kahest ühesuurusest isevärvilisest täisnurksest kolmnurgast kokku risküliku. Kolmnurkade kaatetid moodustavad selles riskülikus aluse ja kõrguse. (Need küljed võtan täis-sentimeetreis; ühe paaris-arvulise).
- 2) Leian selle risküliku pindala ruutsentimeetreis; arvud kirjutan omale kohale: alusele ja kõrgusele nende pikkuse, pindala aga riskülikule.
- 3) Lõikan veel ühe niisuguse täisnurkse kolmnurga, nimetan ühe kaateti kolmnurga aluseks ja teise kõrguseks ja toimin nii nagu riskülikuga. Pindala arvutuse üleskirjutusviis on näiteks: kolmnurga **pindala** $= \frac{8 \cdot 6}{2} = \frac{48}{2} = 24$ (cm²).
- 4) Joonestan ise täisnurkseid kolmnurki ja arvutan nende pindala. Kaatetite pikkuse võtan täis-sentimeetreis; arvud kirjutan joonistele.

5) Arvutan täisnurkse kolmnurga pindala:

1. kaatet 6 cm; .....; .....; .....; .....

2. kaatet 12 cm; .....; .....; .....; .....
_____

Pindala .....; .....; .....; .....

6) Tahan lõigata täisnurkse kolmnurga kujulise tüki kartongi, nii et selle pindala oleks 18 cm^2 ja üks kaatet 4 cm. Teine kaatet peab siis olema ..... cm.

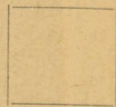
Täisnurkse kolmnurga

pindala peab olema 27,5 cm^2 ; 35 cm^2 ; 40,5 cm^2 ; 36 cm^2 ;

ühe kaateti võtan: 11 cm; 7 cm; 9 cm; 8 cm

teine kaatet peab olema: .....; .....; .....

Arvutusi:

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Suuremate arvude jagamine täiskümnetega.

- 1) $40\ 000 : 20 =$ 2) $25\ 000 : 50 =$ 3) $75\ 000 : 30 =$
 $80\ 000 : 40 =$ $48\ 000 : 60 =$ $84\ 800 : 40 =$
 $90\ 000 : 30 =$ $35\ 000 : 70 =$ $96\ 000 : 30 =$
 $100\ 000 : 50 =$ $69\ 000 : 30 =$ $155\ 000 : 50 =$
 $1\ 000\ 000 : 50 =$ $72\ 000 : 40 =$ $369\ 000 : 30 =$

- 4) Valin ise arve jagamiseks (jagan täisarve veaga alla 0,5; küm-
nendarve veaga alla 0,05). Kontrollin korrutamisega.

Jagatavad: 82 735; 154 896; 1 172 960; 84 655; 64 260; 2 250 060;
24 057,5; 3 427,6; 5 724,8; 3 863,5 jt. Jagajad: 50, 40, 60 jt.

- 5) Tikumasin valmistab päevas 175 000 tikku. Toosis on keskmiselt
50 tikku. Vabrik valmistas päevas ..... toosi ehk ..... pakki.
Teine masin valmistab päevas 250 000 tikku; see on ..... toosi
ehk ..... pakki.

(Õigeid
lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Suuremate arvude jagamine kahekohaliste arvudega.

1) $28\ 800:24=$ $152\ 320:32=$ $427\ 500:45=$

2) $450\ 500:85=$ $74\ 880:78=$ $151\ 200:36=$

3) Valin ise jagatavaid ja jagajaid (jagan täisarve veaga alla 0,5; kümnendarve veaga alla 0,05). Kontrollin korrutamisega.

Jagatavad: 98 400; 62 500; 80 500; 7 846; 1 192; 108 235; 244,44; 1 286,8; 369,9; 497,4 jt.

Jagajad: 41, 25, 35, 15, 42, 64, 75 jt.

4) 1930. a. tuli Tallinna sadamasse 74 laeva Briti lipu all. Nad tõid sisse 14694 t ja viisid välja 38044 t kaupa. Mida arvutan (seletustega)?

5) Kui pikk on päev?

..... jaan. .... jaan. ....

Päike loojub k. ...., k. ...., k. ...., k. ....

Päike tõuseb k. ...., k. ...., k. ...., k. ....

Päeva pikkus: .....; .....; .....; .....

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Kordamispäev.

- 1) Täidan tabeli, korrutades peast ülemise rea arve esimese veeru arvudega ja kirjutades korrutised vastavasse ruutu. Ühesuuruste tegurite (näiteks $12 \cdot 12$) korrutised kriipsutan alla.

	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										

- 2) Jagan kolmekohalisi arve ühekohaliste arvudega.

(Nimi)

(Kuupäev)

Korrutamine ja jagamine 100-ga.

1) $100 \cdot 10 =$ 2) $100 \cdot 280 =$ 3) $100 \cdot 2348 =$

$100 \cdot 100 =$ $100 \cdot 450 =$ .....

$100 \cdot 1000 =$ $100 \cdot 327 =$ .....

$100 \cdot 10000 =$ $100 \cdot \dots =$ .....

$100 \cdot 8000 =$ $100 \cdot \dots =$ .....

4) $1000 : 100 =$ 5) $12500 : 100 =$ 6) $240620 : 100 =$

$10000 : 100 =$ $48600 : 100 =$ $185540 : 100 =$

$100000 : 100 =$ $67000 : 100 =$ $308356 : 100 =$

$1000000 : 100 =$ .....

$150000 : 100 =$ .....

7) $100 \cdot 0,1 =$ 8) $100 \cdot 0,01 =$ 9) $100 \cdot 0,001 =$

$100 \cdot 0,5 =$ $100 \cdot 0,08 =$ $100 \cdot 0,007 =$

$100 \cdot 1,2 =$ $100 \cdot 1,27 =$ $100 \cdot 0,045 =$

$100 \cdot 30,4 =$ $100 \cdot 30,06 =$ $100 \cdot 1,266 =$

$100 \cdot 106,8 =$ $100 \cdot 108,25 =$ $100 \cdot 30,192 =$

$100 \cdot 1820,2 =$ $100 \cdot 1811,15 =$ $100 \cdot 148,666 =$

10) $1 : 10 =$ 11) $1 : 100 =$ 12) $400,6 : 100 =$

$0,1 : 10 =$ $0,1 : 100 =$ $12301,8 : 100 =$

$0,4 : 10 =$ $12,5 : 100 =$ $825,5 : 100 =$

$0,15 : 10 =$ $15,6 : 100 =$ $1265,2 : 100 =$

$15 : 10 =$ $8 : 100 =$ $5000,0 : 100 =$

- 13) Piimatalitusest müüdi 2 tünni võid à 50 kg. Või eest makseti
 ..... senti kg; kokku kr. ....
- 14) Tarvitajateühing tellis 115 kotti soola à 100 kg. Kogu saadeti
 kaalub ..... kg ehk ..... t.
- 15) Vagunisse laeti 16500 kg vilja; see on ..... kvintaali ehk
 ..... tonni.

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

$\frac{0}{0} \frac{0}{0}$ arvutamine.

1% di leidmiseks jagan arvu 100-ga.

- 1) 1% 400-st kr. on ..... 2) 4% 160-st kr. on .....
1% 30-st kr. on ..... 6% 150-st kr. on .....
1% 2-st kr. on ..... 8% 120-st kr. on .....
1% 728-st kr. on ..... 2% 480-st kr. on .....
- 3) 10% 50-st on ..... 4) 120% 200-st on .....
20% 40-st on ..... 140% 400-st on .....
50% 9-st on ..... 150% 600-st on .....
25% 20-st on ..... 75% 36-st on .....

5) Arvutan: $8\frac{0}{0}$ 654-st, 1740-st, 9625-st, 372-st, 695-st jm. $15\frac{0}{0}$ 4800-st, 7500-st, 5400-st, 3500-st jm. $6\frac{0}{0}$ 542-st, 19-st, 37-st, 485-st, 206-st jm.

Näide: $\frac{8}{100} 654$ on $52,32$
 $\frac{1}{100}$ on $654:100 = 6,54$
 $8 \cdot 6,54 = 52,32$

- 6) Linnas ühe jalanõude-kaupluse aknal oli kuulutis: „**Odav väljamüük hinnaalandusega 15–20°/₀“**. Aknal oli mitmesuguseid jalanõusid hinnasedelitega. Arvutan nende alandatud hinna (poolikud sendid arwab kaupmees enda kasuks).

Hind	Hinnaalandus	Müügil
Kr. 12,00	15 ^o / ₀	.....
Kr. 10,50	15 ^o / ₀	.....
Kr. 9,75	20 ^o / ₀	.....
Kr. 8,25	20 ^o / ₀	.....
Kr. 7,50	15 ^o / ₀	.....
Kr. 7,20	20 ^o / ₀	.....
Kr. 6,40	15 ^o / ₀	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

Arvutusi:

- 7) Onu laenas pangast kr. 220 aastaks. Laenusummast arvati panga kasuks 6°/₀. Onu sai kätte kr. ....

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Liigmurrud ja segaarvud.

*Liigmurru lugeja on suurem kui nimetaja;
liigmurd on suurem kui 1.*

Teisendan liigmurrud segaarvudeks.

1) $\frac{3}{2} =$ $\frac{15}{4} =$ $\frac{9}{8} =$ $\frac{9}{5} =$ $\frac{11}{10} =$

$\frac{5}{4} =$ $\frac{9}{4} =$ $\frac{15}{8} =$ $\frac{12}{5} =$ $\frac{23}{10} =$

$\frac{7}{4} =$ $\frac{21}{4} =$ $\frac{21}{8} =$ $\frac{16}{5} =$ $\frac{31}{10} =$

2) $\frac{5}{3} =$ $\frac{7}{6} =$ $\frac{10}{7} =$ $\frac{10}{9} =$ $\frac{25}{12} =$

$\frac{10}{3} =$ $\frac{13}{6} =$ $\frac{24}{7} =$ $\frac{20}{9} =$ $\frac{19}{16} =$

$\frac{16}{3} =$ $\frac{19}{6} =$ $\frac{18}{7} =$ $\frac{13}{12} =$ $\frac{33}{16} =$

$\frac{9}{4} l =$ $\frac{13}{10} m =$ $\frac{17}{10} cm =$ $\frac{19}{10} kg =$

$\frac{17}{4} l =$ $\frac{21}{10} m =$ $\frac{31}{10} cm =$ $\frac{33}{10} kg =$

Täisarv ühes murruga on segaarv.

Teisendan segaarvud liigmurdudeks.

3) $1\frac{1}{4} =$ $7\frac{1}{2} =$ $3\frac{2}{5} =$ $2\frac{3}{10} =$ $4\frac{1}{3} =$

$2\frac{3}{4} =$ $1\frac{5}{8} =$ $4\frac{1}{5} =$ $7\frac{7}{10} =$ $12\frac{2}{3} =$

$5\frac{3}{4} =$ $2\frac{7}{8} =$ $6\frac{3}{5} =$ $5\frac{9}{10} =$ $2\frac{1}{6} =$

4) $4\frac{5}{6} =$ $3\frac{2}{9} =$ $1\frac{3}{16} =$ $5\frac{3}{5} =$ $6\frac{1}{2} =$

$2\frac{3}{7} =$ $1\frac{5}{12} =$ $2\frac{5}{16} =$ $4\frac{1}{12} =$ $6\frac{3}{4} =$

$2\frac{1}{9} =$ $2\frac{7}{12} =$ $1\frac{15}{16} =$ $7\frac{3}{4} =$ $6\frac{5}{8} =$

5) Jätkan ise liigmurdude teisendamist segaarvudeks ja segaarvude teisendamist liigmurdudeks teisel leheküljel.

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Murdude teisendamine: laiendamine ja taandamine.

Peaa meeles: 1. Teisendamisel ei muutu murru suurus.
2. Laiendamisel korrutan murru nimetaja ja lugeja ühe ning sama arvuga.
3. Taandamisel (kui see võimalik) jagan murru nimetaja ja lugeja ühe ning sama, võimalikult suurema arvuga.

Laiendan järgmised murrud:

1) $\frac{1}{2} = \frac{4}{8} = \frac{6}{12} = \frac{8}{16} = \frac{10}{20} = \frac{12}{24} = \frac{14}{28} = \frac{16}{32} = \frac{18}{36} = \frac{20}{40}$;

2) $\frac{1}{4} = \frac{2}{8} = \frac{3}{12} = \frac{4}{16}$; $\frac{1}{8} = \frac{2}{16}$; $\frac{1}{6} = \frac{2}{12}$;

3) $\frac{1}{3} = \frac{2}{6} = \frac{4}{12} = \frac{6}{18} = \frac{8}{24}$; $\frac{1}{5} = \frac{2}{10}$;

4) $\frac{3}{4} = \frac{6}{8} = \frac{9}{12} = \frac{12}{16}$; $\frac{2}{3} = \frac{4}{6} = \frac{8}{12} = \frac{10}{15}$;

5) $\frac{5}{8} = \frac{10}{16}$; $\frac{5}{6} = \frac{10}{12}$; $\frac{4}{5} = \frac{8}{10}$;

Taandan järgmised murrud:

6) $\frac{2}{4} =$ 7) $\frac{2}{12} =$ 8) $\frac{8}{12} =$ 9) $\frac{10}{12} =$ 10) $\frac{6}{16} =$

$\frac{4}{8} =$ $\frac{3}{12} =$ $\frac{6}{12} =$ $\frac{2}{16} =$ $\frac{10}{16} =$

$\frac{6}{8} =$ $\frac{4}{12} =$ $\frac{9}{12} =$ $\frac{4}{16} =$ $\frac{8}{16} =$

11) $\frac{12}{16} =$ 12) $\frac{3}{6} =$ 13) $\frac{2}{10} =$ 14) $\frac{6}{10} =$ 15) $\frac{5}{15} =$

$\frac{14}{16} =$ $\frac{4}{8} =$ $\frac{4}{10} =$ $\frac{5}{10} =$ $\frac{3}{15} =$

$\frac{2}{6} =$ $\frac{3}{9} =$ $\frac{8}{10} =$ $\frac{6}{9} =$ $\frac{6}{9} =$

16) Kirjutan ise järgmisel leheküljel: a) murde, mida saab taandada, ja taandan neid; b) murde, mida ei saa taandada.

(Õigeld
lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Kordamispäev.

- 1) Kas on need korrutised ja jagatised õiged? Kontrollin ise (kuidas?) ja tõmban õigele lahendusele kriipsu alla, valest lahendusest tõmban aga kriipsu läbi. Õige lahenduse kirjutan kõrvale.

$$38 \cdot 3406 = 129428$$

$$45 \cdot 5008 = 22536$$

$$80 \cdot 3840 = 37200$$

$$144288 : 36 = 408$$

$$14523 : 47 = 309$$

$$156104 : 26 = 604$$

Arvutan:

- 2) Kui palju läheb päev pikemaks 1. I kuni 1. II?

1. I

1. II

Päike loojub k. .... k. ....

Päike tõuseb k. .... k. ....

Päeva pikkus ..... ; ..... ; pikenemine .....

- 3) Liidan arvude read: 1 kuni 10-ni ja ümberpöördult; samuti liidan mõlemad read kokku.

$$\begin{array}{r|l} 1 + 2 + + + + + + + = & \\ \hline 10 + 9 & 10 \cdot 11 + \\ 11 + & 110 : 2 = \end{array}$$

- 4) Kirjutan 8-kohalisi arve, millest esimene lõpeb 1 nulliga, teine 2 nulliga, kolmas 3 nulliga jne.

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

Murdude samanimelisteks teisendamine.

(Kuupäev)

1) Täidan tabeli nii, et ühes ja samas veerus asetsevad samanimelised murrud.

$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{14}$	$\frac{1}{15}$	$\frac{1}{16}$	$\frac{1}{18}$	$\frac{1}{20}$
$\frac{1}{2} =$		$\frac{2}{4}$												
	$\frac{1}{3} =$													
		$\frac{1}{4} =$												
			$\frac{1}{5} =$											
				$\frac{1}{6} =$										
					$\frac{1}{7} =$									
						$\frac{1}{8} =$								
							$\frac{1}{9} =$							
								$\frac{1}{10} =$						

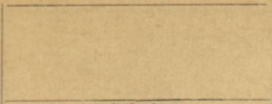
Teisendan murrud samanimelisteks:

- 2) $\frac{1}{2} =$ 3) $\frac{1}{4} =$ 4) $\frac{1}{4} =$ 5) $\frac{1}{3} =$ 6) $\frac{1}{2} =$ 7) $\frac{1}{2} =$
 $\frac{1}{4} =$ $\frac{1}{8} =$ $\frac{1}{8} =$ $\frac{1}{4} =$ $\frac{1}{5} =$ $\frac{1}{3} =$
 $\frac{1}{8} =$ $\frac{1}{16} =$ $\frac{1}{12} =$ $\frac{1}{12} =$ $\frac{1}{10} =$ $\frac{1}{4} =$
- 8) $\frac{1}{5} =$ 9) $\frac{3}{4} =$ 10) $\frac{5}{8} =$ 11) $\frac{4}{5} =$ 12) $\frac{2}{3} =$ 13) $\frac{3}{2} =$
 $\frac{1}{4} =$ $\frac{2}{5} =$ $\frac{7}{12} =$ $1\frac{2}{3} =$ $\frac{7}{6} =$ $\frac{6}{5} =$
 $\frac{1}{6} =$ $\frac{1}{2} =$ $\frac{2}{3} =$ $2\frac{1}{5} =$ $\frac{7}{12} =$ $\frac{3}{4} =$

14) Jätkan ise järgmisel leheküljel murdude samanimelisteks teisendamist, valides ka liigmurde ja segaarve.

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Murdude suuruse võrdlus.

1) Reastan antud murrud nende suuruse järgi, algan suurimast:

$\frac{1}{5}, \frac{1}{4}, \frac{1}{10}, \frac{1}{8}, \frac{1}{12}, \frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{16}, \frac{1}{6}, \frac{1}{7}, \frac{1}{9}$.

$\frac{3}{8}, \frac{3}{4}, \frac{3}{5}, \frac{3}{7};$ ..... $\frac{5}{12}, \frac{5}{6}, \frac{5}{7}, \frac{5}{8};$ .....

$\frac{7}{12}, \frac{7}{16}, \frac{7}{8}, \frac{7}{10};$ ..... $\frac{2}{5}, \frac{2}{3}, \frac{2}{7}, \frac{2}{9};$ .....

$\frac{4}{9}, \frac{4}{5}, \frac{4}{15}, \frac{4}{7};$ ..... $\frac{9}{4}, \frac{9}{16}, \frac{9}{5}, \frac{9}{7};$ .....

$\frac{3}{8}, \frac{1}{4}, \frac{3}{4};$ ..... $\frac{1}{2}, \frac{5}{4}, \frac{5}{8};$ ..... $\frac{2}{3}, \frac{3}{4}, \frac{5}{6};$ .....

2) Reastan antud kümnendmurrud nende suuruse järgi, algan vähimast:

0,1; 0,001; 0,01; ..... 0,04; 0,4; 0,004; .....

0,25; 0,3; 0,025; ..... 0,75; 0,7; 0,275; .....

0,085; 0,5; 0,45; ..... 0,6; 0,65; 0,655; .....

0,009; 0,1; 0,085; ..... 0,125; 0,2; 0,085; .....

3) Leian murdude samanimelisteks teisendamiseks, mis on kasulik kum saada: a) $\frac{3}{4}$ või $\frac{3}{8}$ liitrit marju? (Suurema murru kriipsutan alla): ..... b) $\frac{4}{5}$ või $\frac{7}{10}$ kg kompvekke? .....

c) $\frac{2}{5}$ või $\frac{1}{2}$ m riidet? .....

Kumb murd on suurem	$\frac{3}{4}$ või $\frac{4}{5}$?	$\frac{4}{5}$ või $\frac{5}{8}$?	$\frac{5}{8}$ või $\frac{7}{8}$?	$\frac{4}{5}$ või $\frac{8}{9}$?	$\frac{3}{4}$ või $\frac{5}{8}$?	$\frac{4}{5}$ või $\frac{9}{12}$?	$\frac{2}{3}$ või $\frac{8}{10}$?
1-ni puudub	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{5}$					
Suurem on		$\frac{4}{5}$					

(Oigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Murdude liitmine ja lahutamine.

Näide: $\frac{3}{4} + \frac{5}{8} = \frac{6}{8} + \frac{5}{8} = \frac{11}{8} = 1\frac{3}{8}$ ehk $\frac{3}{4} + \frac{5}{8} = \frac{6+5}{8} = \frac{11}{8} = 1\frac{3}{8}$.

1) $\frac{3}{4} + \frac{7}{12} =$

$\frac{5}{8} + \frac{7}{16} =$

$\frac{1}{2} + \frac{3}{10} =$

2) $\frac{9}{10} + \frac{4}{5} =$

$\frac{4}{5} + 1\frac{3}{10} =$

$2\frac{1}{2} + \frac{3}{5} =$

3) $\frac{3}{4} + \frac{1}{2} + \frac{3}{8} =$

$\frac{2}{5} + \frac{1}{2} + \frac{3}{10} =$

$\frac{3}{16} + \frac{3}{4} + \frac{5}{8} =$

4) $\frac{1}{2} - \frac{3}{8} = \frac{4}{8} - \frac{3}{8} = \frac{1}{8}$

$\frac{1}{2} - \frac{3}{10} =$

$\frac{4}{5} - \frac{3}{10} =$

5) $\frac{1}{2} - \frac{5}{12} =$

$2\frac{2}{3} - \frac{5}{12} =$

$1\frac{5}{8} - \frac{1}{3} =$

6) $\frac{3}{4} - \frac{5}{12} =$

$\frac{2}{3} - \frac{3}{4} =$

$2\frac{1}{2} - 1\frac{1}{5} =$

Jätkan ise murdude liitmist ja lahutamist järgmisel leheküljel.

7) Ema ostis pool kg põletatud sigureid ja viiendik kg kohvi. Segatud kohvi kaalus kokku .....

8) Emal oli $\frac{4}{8}$ kg suhkrut; pool kg tarvitas ta magussöögi jaoks. Järele jäi veel ....., Järgmisel päeval kulus sellest jäägist veel pool ära. Siis jäi järele .....

9) Rukist oli külvatud kahel hektarisaurusel põllul: esimesel kolmveerand ja teisel $\frac{2}{3}$ põldu. Kui palju oli rukist külvatud? .....

10) Ristküliku-kujuline laudlina on $1\frac{1}{2}$ m pikk ja $1\frac{3}{5}$ m lai. Kui palju pitsi peab ostma selle laudlina ääre kaunistamiseks? (Nurkadele kulub 0,4 m).....

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

Osa leidmine tervest.

(Kuu päev)

Näide: a) $\frac{3}{4}$ 12-st leian, kui $\frac{1}{3}$ sellest arvust ($12 : 3 = 4$) korrutan 2-ga ($2 \cdot 4 = 8$), b) 0,4 20-st leian, kui 0,1 sellest arvust ($20 : 10 = 2$) korrutan 4-ga ($4 \cdot 2 = 8$).

Lühidalt: $\frac{3}{4} \cdot 12 = 8$; $0,4 \cdot 20 = 8$.

1) Hobune sõidab tunnis ..... km, jalgrattur ..... km, autobus ..... km, sõidurong 40 km, lennuk 120 km. (Arvud valin nii, et nad jaguksid 4-ga). Kui kaugele jõuab igaüks neist $\frac{3}{4}$ tunniga? .....

2) Kilogramm kompvekke maksab:

120 senti 140 senti 160 senti 1 kr. 80 s. 2 kr. 30 s.

0,4 kg (400) g maksab .....

3) $\frac{3}{4}$ 36-st on ..... 4) $\frac{3}{4}$ 72-st on ..... 5) $\frac{3}{4} \cdot 64 =$ 6) $\frac{3}{4} : 100 =$
 $\frac{3}{4} \cdot 160 =$ $\frac{3}{4} \cdot 150 =$ $\frac{3}{4} \cdot 96 =$ $\frac{3}{4} \cdot 150 =$
 $\frac{3}{4} \cdot 1\ 000 =$ $\frac{3}{4} \cdot 660 =$ $\frac{3}{4} \cdot 168 =$ $\frac{3}{4} \cdot 280 =$
 $\frac{3}{4} \cdot 2\ 400 =$ $\frac{3}{4} \cdot 1\ 200 =$ $\frac{3}{4} \cdot 48 =$ $\frac{3}{4} \cdot 25 =$
 $\frac{3}{4} \cdot 8,4 =$ $\frac{3}{4} \cdot 4,8 =$ $\frac{3}{4} \cdot 2,4 =$ $\frac{3}{4} \cdot 2,5 =$

7) 0,3 40-st on ..... 8) $0,4 \cdot 25 =$ 9) $0,3 \cdot 33 =$ 10) $0,2 \cdot 1\ 000 =$
 $0,2$ 80-st on ..... $0,8 \cdot 45 =$ $0,4 \cdot 52 =$ $0,3 \cdot 500 =$
 $0,6$ 120-st on ..... $0,2 \cdot 95 =$ $0,7 \cdot 18 =$ $0,6 \cdot 18 =$

11) Leian: a) $\frac{3}{4}$ 848-st; b) $\frac{3}{8}$ 9 250-st; c) $\frac{3}{5}$ 11 345-st; d) $\frac{5}{8}$ 3 276,8-st.

Näide: a) $\frac{1}{4} \cdot 848 = 848 : 4 = 212$ b)
 $\frac{3}{4} \cdot 848 = 3 \cdot 212 = 636$

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Kordamispäev.

1) Kirjutan mõõtude täisnimetusi.

a) Pikkusemõõte: .....

b) Raskusemõõte: .....

c) Pinnamõõte: .....

d) Ruumi- ja vedelikkudemõõte: .....

e) Ajamõõte: .....

arvud: $1\frac{0}{0}$ on:

2) 2 on 4-st $\frac{0}{0}$ 3) 4 on $4\frac{0}{0}$ st   4) 25; .....

2 on 10-st $\frac{0}{0}$ 4 on $10\frac{0}{0}$ st   3; .....

2 on 20-st $\frac{0}{0}$ 4 on $8\frac{0}{0}$ st   15,2; .....

2 on 50-st $\frac{0}{0}$ 4 on $1\frac{0}{0}$ st   35,4; .....

8 on 4-st $\frac{0}{0}$ 4 on $0,5\frac{0}{0}$ st   3 824; .....

9 on 6-st $\frac{0}{0}$ 4 on $100\frac{0}{0}$ st   10 000; .....

6 on 5-st $\frac{0}{0}$ 4 on $200\frac{0}{0}$ st   18 726; .....

5) Lahutan 1000-st ja 2000-st kahe- ja kolmekohalisi arve.

6) Harjutan järgmisel leheküljel korrutamist 10-ga, 100-ga ja ühe- kohaliste arvudega.

(Õiged lahendusi).

(Nimi)

(Kuupäev)

1 000 000 000 (miljard).

1) Kirjutan numbritega arvud:

Kümmetuhat; ..... kümme miljonit; .....

sada tuhat; ..... sada miljonit; .....

miljon; ..... miljard; .....

17 miljonit 71 tuhat kolmsada neli; .....

245 miljonit nelisada tuhat nelikümmend neli; .....

600 tuhat kuussada kuus; .....

80 miljonit 8 tuhat; .....

2) Jaotan arvud püstjoontega klassidesse:

3 4 5 7 2 0; 1 3 7 2 0 0 2; 8 1 0 6 7 0 0 6 5; 4 1 0 0 0 0 4 8 0 2;

1 1 2 0 1 0 0 0 0 2; 3 3 3 0 0 3 3 0 0 3; 1 4 0 0 1 1 1 4; 1 2 5 4 2,6;

4 2 7 6 4 3 0,7 5; 1 8 0 3 4 2,0 7 4.

3) Kirjutan arvu, milles on:

5 tuhandelist 1 üheline 3 kümnendikku; .....

8 kümnetuhandelist 2 sajalist 5 sajandikku; .....

1 miljoniline 1 tuhandel. 1 ühel. 1 kümnendik; .....

4 kümnetuhandelist 4 sajal. 4 kümnel. 4 kümnendikku; .....

4) 100 000-s on ..... sada 10 000 000-s on ..... sada tuhat

100 000-s on ..... tuhat 1 000 000-s on ..... sada

1 000 000-s on ..... tuhat 673 080-s on ..... kümmet

1 000 000 000-s on ..... miljonit

5) Kirjutun täieliselt numbritega:

- 0,4 sada = ... 0,2 miljonit = ...
4,5 sada = ... 1,5 milj. = ...
0,8 tuhat = ... 84,14 milj. = ...
5,2 tuhat = ... 122,87 milj. = ...
183,6 tuhat = ... 1 125,66 milj. = ...

Kui suur on miljard?

- 6) 1 000 mm = ... m = ... km
1 000 000 mm = ... m = ... km
10 000 000 mm = ... m = ... km
100 000 000 mm = ... m = ... km
1 000 000 000 mm = ... m = ... km

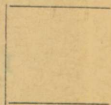
- 7) 1 tunnis on ..... sek.
1 ööpäevas on ..... sek.
1 aastas on ..... sek.
10 aastas on ..... sek.
ehk 10 aastas on ..... milj. sek.
1 miljard sek. on ligik. .... aastat.

Arvutan:

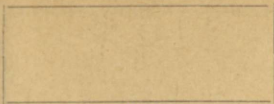
8) Kui pika riba saaks miljardist tulitikust, kui neid üksteise otsa ritta panna?

Võrdluseks: Maakera ekvaator (ümbermõõt) on 40 000 km pikk.

- 1 tikk = 5 cm pikk
1 000 tikku = ... cm = ... m
1 000 000 tikku = ... m = ... km
..... tikku = ... km

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

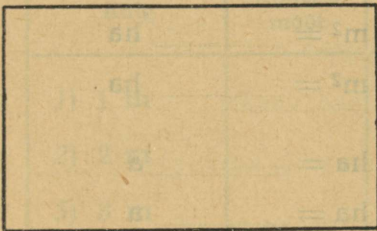

(Kuupäev)

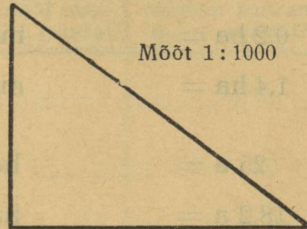
Kordamist.

- 1) Leian joonisel kujutatud põllu- ja aiamaa tükide pindala aarides. Tõelised mõõtmed kirjutan joonistele.

Mõõt 1 : 2000

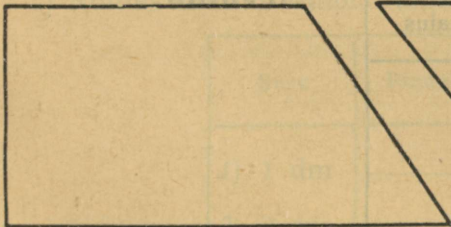

Mõõt 1 : 1000

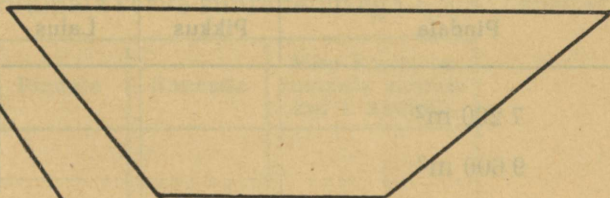

- 2) Talul on 2 tükki heinamaad. Mitu ha heinamaad on: a) kummaski tükkis? b) mõlemas kokku?

Mõõt 1 : 2500

Mõõt 1 : 4000

3) $1 \text{ m}^2 = \dots \text{ dm}^2$

$4 \text{ m}^2 = \dots \text{ dm}^2$

$0,5 \text{ m}^2 = \dots \text{ dm}^2$

$0,18 \text{ m}^2 = \dots \text{ dm}^2$

$34 \text{ m}^2 = \dots \text{ dm}^2$

4) $2,5 \text{ dm}^2 = \dots \text{ cm}^2$

$0,1 \text{ dm}^2 = \dots \text{ cm}^2$

$0,1 \text{ m}^2 = \dots \text{ dm}^2$

$17 \text{ dm}^2 = \dots \text{ cm}^2$

$245 \text{ dm}^2 = \dots \text{ m}^2$

- 5) 1 a = ... m²   6) 200 m² = ... a
 2,5 a = ... m²   285 m² = ... a
 0,4 a = ... m²   1 140 m² = ... a
 1 ha = ... m²   18 200 m² = ... ha
 0,2 ha = ... m²   7 500 m² = ... ha
 1,4 ha = ... m²   500 m² = ... ha
- 7) 25 a = ... ha   0,4 ha = ... a
 18,2 a = ... ha   3,2 ha = ... a
 374,5 a = ... ha   11,7 ha = ... a

8) Harjutusi ristküliku pindala arvutamiseks.

Pindala	Pikkus	Laius
7 200 m ²		
9 600 m ²		
8 a = ... m ²		
1 ha = ... m ²		125 m
0,5 ha = ... m ²		
1,2 ha = ... m ²	120 m	
.....		

Arvutan:

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Ruut ja kuup.

- 1) Kuidas muutub ruudu ümbermõõt ja pindala külje suurenemisega 1, 2, 3... korda?

Külg	Ümbermõõt	Pindala	Mitu korda on ümbermõõt suurem kui 1. ruudul?	Mitu korda on pindala suurem kui 1. ruudul?
1) 1 m			—	—
2) 2 m				
3) 3 m				
4)				
5)				
6)				

- 2) Kuidas muutub kuubi ruumala serva suurenemisega 1, 2, 3... korda?

Serv	Pindala	Ruumala	Mitu korda on ruumala suurem kui 1. kuubil?
1) 1 dm			—
2) 2 dm			
3) 3 dm			
4)			
5)			
6)			

- 3) Alatare ruudukujuline põld on $8\,100\text{ m}^2$ suur, samakujuline lilleaiake aga 100 korda väiksem. Kui pikk on aed (tara) selle aiake ümber? .....

4) $1 \text{ m}^3 = \dots \text{ dm}^3$ $3,5 \text{ dm}^3 = \dots \text{ l}$

$1 \text{ dm}^3 = \dots \text{ dm}^3$ $750 \text{ cm}^3 = \dots \text{ l}$

$2,3 \text{ m}^3 = \dots \text{ dm}^3$ $0,5 \text{ l} = \dots \text{ cm}^3$

$0,5 \text{ dm}^3 = \dots \text{ cm}^3$ $0,5 \text{ l} = \dots \text{ dm}^3$

$15,5 \text{ dm}^3 \text{ vett} = \dots \text{ l}$, see kaalub $\dots$

$100 \text{ l} = \dots \text{ hl} = \dots$ riia vakka.

5) Koostan kuupdetsimeetritest kuubi, igal serval 3 kuubikest.

Niisugusel kuubil on:

3 tahuga nähtavaid kuubikesi $\dots$

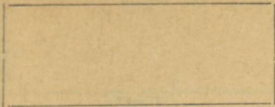
2 tahuga nähtavaid kuubikesi $\dots$

1 tahuga nähtavaid kuubikesi $\dots$

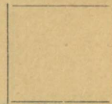
Nähtamatuid kuubikesi $\dots$

6) Piimatalituses on 2 kuubikujulist veepaaki; esimesel on serv 1 m, teisel 0,5 m. Esimesse mahub $\dots \text{ l}$ vett; teise $\dots \text{ l}$, seega $\dots$ korda $\frac{\text{vähem}}{\text{rohkem}}$ kui esimesse.

7) Köögi põranda mõõtmed on $2,5 \times 3 \text{ m}$; toa põranda mõõtmed samas majas (samal korral) on $6 \times 5 \text{ m}$. Toa ruumala on köögi ruumalast $\dots$ korda suurem.

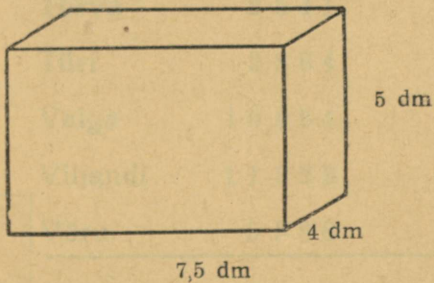
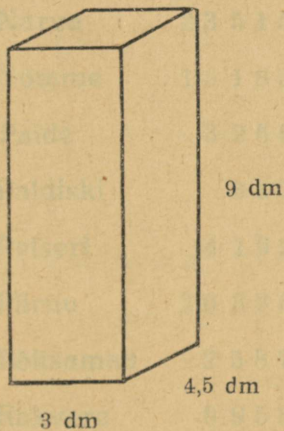
(Nimi)

(Kuupäev)

Risttahukas.

- 1) a) Kui suur on kummalgi joonisel näidatud kasti ruumala?
b) Mitu dm^2 vineeri kulub kummagi kasti valmistamiseks?
Mahalõigatud tükke oli esimese kasti valmistamisel 38 dm^2 ,
teisel 25 dm^2 .

- 2) Kasti mõõtmed on $6 \times 6 \times 8$ dm. Ta on ääreni täidetud hernestega. Herneid on ..... l ehk umbes ..... hl ehk ..... riia vakka.
- 3) Vankril on kast mõõtmetega $6 \times 7 \times 8$ dm. Kas jõuab hobune vedada koormat, kui kast ääreni liivaga täita? (Liiv on veest 2 korda raskem.) .....
- 4) Kast on tehtud 2 cm paksustest laudadest. Kasti välised mõõtmed on $6 \times 4 \times 4$ dm. Kasti ruumala on .....

Arvutan:

(Õiged lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Elanikkude arv linnades 1. märtsil 1934. a.

		Ümmardatult täiskümneteks	täissadadeks
1) Tallinn	1 3 6 4 5 1		
Haapsalu	4 6 3 4		
Kuressaare	4 5 1 4		
Narva	2 3 5 1 5		
Nõmme	1 5 1 8 5		
Paide	3 2 6 6		
Paldiski	8 6 7		
Petseri	4 1 9 2		
Pärnu	2 0 3 3 0		
Põltsamaa	2 5 8 7		
Rakvere	9 9 5 8		
Tapa	3 6 7 6		
Tartu	5 8 6 3 0		
Tõrva	2 5 4 1		
Türi	2 8 8 4		
Valga	1 0 6 6 4		
Viljandi	1 1 8 2 3		
Võru	5 3 9 8		
Kokku			

2) Ametnikkude palgad kuus on:

a) 80 kr., b) 75 kr., c) 70 kr.

Palgast arvatakse 2% maha puhkepalga (pensioni) jaoks. Välja

maksetakse aastas: a) ..... kr.,

b) ..... kr., c) ..... kr.

3) Riide ostuhind on kr. 4,25 mee-

ter, müügihind on 20% kõrgem,

see on .....

4) Linda ostis: pliitsi 12 senti, vihu

9 senti, 2 sulge à 6 senti. Kaup-

mees müüs kõik need asjad 50%

kasuga. Ostuhind oli: pliitsi .....

.....

.....

5) Peeter ostis noa ja maksis

2 kr. 30 senti. Kaupmees sai

sellelt kasu 15%. Noa ostuhind

oli .....

Arvutan:

1) Tallinn	1 200 000
2) Haapsalu	4 000
3) Kressaste	4 000
4) Narva	2 000
5) Nõmme	1 000
6) Paldiski	800
7) Petseri	4 000
8) Pärnu	2 000
9) Põhja-Saaremaa	2 000
10) Rakvere	2 000
11) Tapa	2 000
12) Tartu	2 000
13) Võru	2 000
14) Valga	2 000
15) Viljandi	2 000
16) Võru	2 000
17) Võru	2 000

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Mõõtude kordamist.

1) Kirjutan antud lühendite täisnimetused:

kg; ..... t ..... dm³ .....

g; ..... l ..... hl .....

- 2) 1 kg = g   3) 1 dm³ = l   4) 0,1 t = kg
 1 t = kg   1 hl = l   0,1 kg = g
 1 t = kvintaali   1 l = hl   100 kg = t
 1 g = kg   1 l = cm³   100 g = kg
 1 kg = t   1 kvint. = kg   0,1 t = kvint.

5) 1933. a. veeti Eestisse:

	Riisi		Kohviube		Soola	
	t	kg	t	kg	t	kg
Jaanuaris	30,3	.....	0,4	.....	742,6	.....
Veebruaris	68,3	.....	3,5	.....	1 082,2	.....
Märtsis	92,8	.....	4,1	.....	613,5	.....

Kokku 3-es kuus

Keskmiselt kuus

6) 1930. a. veeti võid Eestist välja 14 066 tonni. Mitu tünni veeti keskmiselt kuus? (Tunnis on ümmarguselt 50 kg)

Vastus: .....

7) 1 kg või saamiseks kulub keskmiselt 28 l piima. Kogu väljaveetud või valmistamiseks kulus ..... l piima. (Arvu ümardan täistuhandeks).

8) Arvutan järgmisel leheküljel raha tagasiandmist 5- ja 10-kroonisest.

Arvutan:

(Õigeid lahendusi)

EX 100, 1000, 10000

(Nimi)

(Kuupäev)

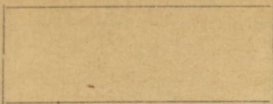
Kolmetahuline täisnurkne püstprisma.

Tööjuhatus.

- 1) Lõikan ruudulisest paberist kolmetahulise täisnurkse püstprisma pinnalaotise ühes tükis, kleebin vabale kohale vihku ainult ühe tahu kinni, nii et oleks võimalik kokku seada püstprismat.
- 2) Täisnurksel kolmetahulisel püstprismal on ..... tippu, ... tahku, ... serva, ... täisnurka tahkudel.
- 3) Joonestan ristkülikuid, mõõdan nende küljed (arvud kirjutan juurde) ja arvutan nende pindala.
- 4) Joonestan täisnurkseid kolmnurki, mõõdan kaatetid ja arvutan nende pindala (arvud kirjutan joonistele).

(Õigeid lahendusi)

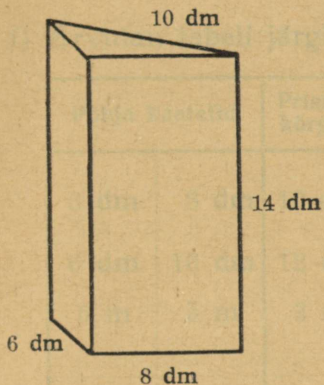

(Nimi)

(Ruupäev)

Täisnurkse kolmetahulise püstprisma pindala.

1) Arvutan selle prisma pindala niisuguses järjekorras:

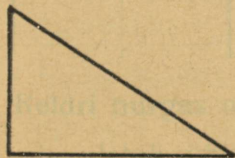
aluste pindala (kokku) = $6 \cdot 8 =$ (dm²)

1. külgtahu pindala =

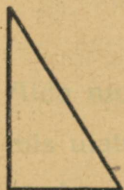
2. ....

3. ....

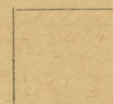
Prisma pindala =

2) Mõõdan joonistel kolmnurkade küljed ja kirjutun tõelised mõõtmed dm-tes juurde. Need kolmnurgad võtan kahe täisnurkse kolmetahulise püstprisma põhjaks; prisma kõrguse valin ise. Siis arvutan prisma pindala nagu esimesel prismalgi.

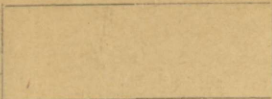

Mõõt 1 : 100

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Täisnurkse kolmetahulise püstprisma ruumala.

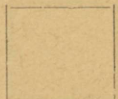
1) Arvutan tabeli järgi:

Põhja kaatedid		Prisma kõrgus	Põhja pindala	Prisma ruumala
6 dm	8 dm	10 cm	$\frac{6 \cdot 8}{2} = \frac{48}{2} = 24 \text{ (dm}^2\text{)}$	$10 \cdot 24 = 240 \text{ (dm}^3\text{)}$
6 dm	10 dm	12 dm		
5 m	5 m	3 m		

2) Keldri nurgas on kolmetahulise püstprisma kujuline kartulisalv, mis ulatub ühte seinapidi 18 dm, teistpidi niisama palju; salv 11 dm. kõrge. Sellesse salve mahub ..... hl ehk umbes ..... riiu vakka.

3) Aida nurgas asetsev kolmetahulise püstprisma kujuline viljasalv, mis ulatub ühte seinapidi 16 dm, teistpidi 18 dm ja mille kõrgus 12 dm, on täidetud ääreni rukkiga. Peremees kavatses sellest salvest müüa 8 hl vilja. Järele jääks veel ..... hl.

Arvutan:

(Õigeid lahendusi)

Tähtitarkko kolmetahulise püstprisma ruumala

1) Arvuta tabeli järgi:

Pöörise katala	Püstprisma kõrgus	Pöörise pindala	Püstprisma ruumala
6 dm	10 cm	$10 \cdot 10 = 100 \text{ (dm}^2\text{)}$	$10 \cdot 10 \cdot 10 = 1000 \text{ (dm}^3\text{)}$
8 dm	12 dm		
10 dm	15 m		

2) Selgita miks on kolmetahulise püstprisma katala katala, mis ulatub üle seinapiidi 10 dm, teistpidi ruumala 1000 dm³.
 11 dm kõrgel kolmele kolmele tahule. Hl on umbes 100 dm³.

3) Aida märke asetsevat kolmetahulise püstprisma katala katala, mis ulatub üle seinapiidi 10 dm, teistpidi 10 dm ja mille kõrgus 12 dm, on teistpidi äärmiselt lühike. Perimeetri katala katala selgita, mis on selle märke 10 dm, teistpidi 10 dm ja mille kõrgus 12 dm.

Arvuta:

(Nimi)

(Kuupäev)

Kordamispäev.

1) Kergeid ülesandeid, milles ka eksida on kerge!

$$1\ 2\ 1\ 2 : 3 = \quad 3\ 2\ 3\ 2 : 16 = \quad 1\ 1\ 1\ 1 : 11 =$$

$$6\ 6\ 6\ 6 : 33 = \quad 5\ 5\ 5,5 : 55 = \quad 8\ 8,8\ 8 : 22 =$$

2) Turuhinnad muutusid nädala jooksul järgmiselt (esimene arv on endine, teine arv — uus hind):

1 kg sealiha — 80 senti, 72 senti; hind on langenud $\frac{0}{10}$.

1 kg vasikaliha — 35 senti, 42 senti; hind on tõusnud .....

1 kg sinki — 120 senti, 132 senti; .....

Munad, paar — 10 senti, 11 senti; .....

1 kg võid — 150 senti, 135 senti; .....

Hapukoor, liiter — 100 s., 90 senti; .....

Piim, liiter — 10 senti, 12 senti; .....

3) $\frac{1}{4} + \frac{3}{16} =$

$$\frac{2}{3} + \frac{7}{12} =$$

$$\frac{1}{2} - \frac{7}{16} =$$

$$\frac{3}{4} - \frac{2}{3} =$$

4) $\frac{1}{4} + \frac{2}{3} + \frac{1}{6} =$

$$\frac{3}{4} + \frac{3}{8} + \frac{1}{2} =$$

$$\frac{1}{2} + \frac{5}{8} + \frac{1}{3} =$$

$$1 - \frac{1}{4} - \frac{3}{8} =$$

5) Kirjutan numbritega 3,5 tuhat; .....; 0,75 tuhat; .....

2,4 milj.; .....; 142,3 tuhat; .....; 2 miljardit

490 milj. ....

(Õiged lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Korrutamisharjutusi, kui üheks teguriks on täissajad.

- 1) $200 \cdot 2000 =$ 2) $400 \cdot 2100 =$ 3) $1500 \cdot 500 =$
 $300 \cdot 3000 =$ $200 \cdot 3500 =$ $2200 \cdot 400 =$
 $400 \cdot 8000 =$ $400 \cdot 1800 =$ $2500 \cdot 300 =$
 $200 \cdot 7000 =$ $600 \cdot 1500 =$ $1600 \cdot 600 =$
 $500 \cdot 5000 =$ $700 \cdot 1400 =$ $3500 \cdot 300 =$
- 4) $300 \cdot 2120 =$ 5) $2130 \cdot 300 =$ 6) $200 \cdot 1342 =$
 $200 \cdot 3240 =$ $4210 \cdot 200 =$ $300 \cdot 2231 =$
 $500 \cdot 1210 =$ $2120 \cdot 400 =$ $400 \cdot 3111 =$
 $400 \cdot 3220 =$ $5240 \cdot 200 =$ $2341 \cdot 200 =$
 $300 \cdot 4320 =$ $1810 \cdot 500 =$ $3223 \cdot 300 =$
- 7)
$$\begin{array}{r} 2547 \\ \cdot 300 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4706 \\ \cdot 500 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8450 \\ \cdot 400 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 36,74 \\ \cdot 800 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 26,75 \\ \cdot 700 \\ \hline \end{array}$$

8) Valin ise tegureid korrutamiseks (kontrollin jagamisega):

a) 3846; 4580; 4605; 7008; 9020; 63,28; 3007; 500,5 jt.

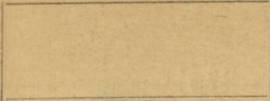
b) 300; 600; 500; 400; 800 jt.

I. Tarvitajateühing tellis rukkipüüli 300 kotti à kr. 21,80. Veokulud olid kr. 60.— Müüdi 15% kasuga; seega saadi kogu tellitud jahu müügist .....

II. Sama tarvitajateühing ostis 200 kotti suhkrut à kr. 46,40. Veokulud olid kr. 40.— Suhkru müügist saadi kogusummas kr. 10 250, seega kasu kr. .... ehk umbes ..... %.

Lahendan need ülesanded lühikeste seletustega. Esimese ja teise ülesande lahenduse vahele tõmban joone.

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Korrutamisharjutuste järg.

1) $220 \cdot 3\ 000 =$ $320 \cdot 4\ 000 =$ $3\ 000 \cdot 230 =$
 $240 \cdot 2\ 000 =$ $430 \cdot 2\ 000 =$ $3\ 000 \cdot 420 =$

2) $\begin{array}{r} 3\ 4\ 0\ 0 \\ \cdot 3\ 6\ 0 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 5\ 2\ 8\ 0 \\ \cdot 4\ 2\ 0 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 4\ 3\ 2\ 8 \\ \cdot 2\ 8\ 0 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 4\ 0\ 5\ 0 \\ \cdot 3\ 7\ 0 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 5\ 0\ 4\ 5 \\ \cdot 6\ 3\ 0 \\ \hline \end{array}$

3) Valin ise tegureid korrutamiseks (kontrollin jagamisega):

a) 4 500; 2 070; 2 049; 3 845; 6 008; 6 920; 4 075; 3 706; 3 800; 7 530;

5 400; 152,5; 425,6 jt.

b) 240; 360; 480; 450; 540; 720 jt.

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Kolme- ja neljakohaliste arvude korrutamist.

1) 2 5 4	4 0 3	8 0 0 6	5 6 8	7 0 8
<u>·4 2 6</u>	<u>·5 4 5</u>	<u>·3 2 5</u>	<u>·4 0 2</u>	<u>·3 0 6</u>

2) Valin ise tegureid korrutamiseks:

- a) 1 763; 2 708; 5 243; 6 920; 2 847; 8 004; 1 928; 4 200; 3 075; 5 600;
5 005; 426,5; 287,6 jt.
- b) 425; 358; 623; 406; 504; 605; 526; 308; 720; 840 jt.

- I. 1930. a. veeti Eestist välja 828 hobust ja 983 veist. Hobuse hind oli keskmiselt 225 kr., veise hind — 115 kr. Sellest müügist saadi ..... kr.
- II. Riigimetsast müüdi 885 m³ kasepuid à kr. ...., 1746 m³ segapuid à kr. .... ja 950 m³ haavapuid à kr. ....
Rokku ..... m³ kr. .... eest.

Lahendan need ülesanded lühikeste seletustega.

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Suurte arvude jagamine täissadadega.

Juhis: Kui jagatav ja jagaja mõlemad lõpevad nulliga või nullidega, siis kustutan enne jagamist nulli(d) jagajas ja sama palju nulle jagatavas.

1) $600\,000 : 300 = 6\,000 : 3 =$ 2) $120\,000 : 600 = 1\,200 : 6 =$

$800\,000 : 200 =$

$150\,000 : 500 =$

$900\,000 : 200 =$

$2\,400\,000 : 800 =$

3) $192\,000 : 600 = 320$

$232\,000 : 400 =$

$680\,000 : 800 =$

Näide: $1\,920 : 6 = 320$

$$\begin{array}{r} 18 \\ \underline{12} \\ 12 \\ \underline{12} \\ 0 \end{array}$$

4) $256\,000 : 160 =$

$924\,000 : 420 =$

$945\,000 : 350 =$

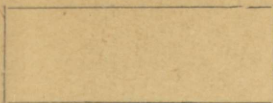
5) Valin ise arve jagamiseks (kontrollin korrutamisega; jagan veega alla 0,5):

Jagatavad: 546 000; 442 800; 1 235 000; 83 700; 598 000; 864 000;
729 000; 768 000; 1 452 600 jt.

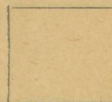
Jagajad: 640; 400; 800; 420; 310; 240; 320 jt.

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Kordamispäev.

1) Termomeeter näitab:

R	C	C	R	R	C
— 4° = ...		— 10° = ...		20° = ...	
— 8° = ...		— 20° = ...		14° = ...	
— 12° = ...		— 14° = ...		16° = ...	
— 16° = ...		— 12,5° = ...		..... = 15°	

2) Atsil oli hommikul palavik 38,2° ja õhtul 39,1°. Palavik oli tõusnud ..... kraadi.

3) Lainel oli palavik 38,4°; pärast arstimist võtmist palavik alanes 0,5° võrra. Lainel oli nüüd palavik .....

4) Leilil tuli arstimist võtta päevas 3 korda, iga kord 20 tilka. See on umbes ..... cm³ ehk ..... g.

5) $\frac{3}{4}$ -liitrisesse pudelisse mahub ..... cm³ vett; see kaalub ..... g. Sellest pudelist saab 3 teeklaasi- või 5 joogiklaasitäit vett. Teeklaasi ruumala on ..... cm³, joogiklaasi ruumala ..... cm³.

6) Täna on ..... veebr.

15 päeva pärast on (nädala- ja kuupäev): .....

20 päeva pärast on .....

12 päeva tagasi oli .....

1. aprillini jääb veel ..... näd. .... päeva.

..... sünnipäev on ..... ; selleni on ..... kuud ..... näd. .... p.

..... sünnipäev on ..... ; selleni on ..... kuud ..... näd. .... p.

7) Kirjutun lühendite täisnimetused:

a. —	min. —	hl —
a —	sek. —	cm —
t —	s. a. —	m ³ —
t. —	p. —	m ² —
ha. —	l —	km ² —

8) Valin ise lahutatavaid lahutamiseks järgmisist vähendatavaist: 10 000; 100 000; 316 000; 110 000; 222 225; 486,04; 10,25.

9) Kuidas kergemini leida summa, milles on kuus liidetavat ja iga liidetav on üks ja sama, nimelt 325,5? 8 liidetavat, iga liidetav 1 488? 10 liidetavat, iga liidetav 80,6 (või 18 466,5)? Arvutan:

(Õiged lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Suurte arvude jagamine kolmekohaliste arvudega.

1) $8712:264=$ $18765:417=$ $105625:325=$

2) $348000:725=$ $123532:347=$ $132678:567=$

3) Valin ise arve jagamiseks (kontrollin korrutamisega; jagan veaga alla 0,5):

Jagatavad: a) 294 357; 82 555; 125 400.

Jagajad: b) 740; 395; 264 jt.

Jagatavad: a) 23 095; 73 465; 133 536; 480 372; 349 800.

Jagajad: b) 515; 345; 426; 625 804; jt.

(Õiged lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Veel suurte arvude jagamist.

1) $82\ 555:395=$ $867\ 456:432=$ $117\ 468:234=$

2) $1\ 073\ 745:535=$ $399\ 848:1\ 324=$ $748\ 584:2\ 564=$

- 3) Valin ise arve jagamiseks (kontrollin korrutamisega; jagan veaga alla 0,5). Jagatavad: 500 000; 400 000; 300 678; 480 000; 417 496; 749 330; 1 235 425 jt. Jagajad: 652,408; 208; 1 345; 2 015; 6 004 jt.

I. 1930. a. veeti Eestisse 30 238 t suhkrut ja 22 248 t soola. See on ..... kotti suhkrut ja ..... kotti soola. Kui suhkur ja sool oleks toodud raudteel, siis oleks toodud ..... vagunit suhkrut ja ..... vagunit soola. (Kott suhkrut ja kott soola kumbki kaalub 100 kg; vaguni kandejõud on ..... t).

II. 1931. a. valmistati Eestis 41 263 t sementi, sellest müüdi välismaale 13 930 t. Sementi müüakse tünnidest à 150 kg. Seega valmistati üldse ..... tünni; kodumaal tarvitati sellest ..... tünni. Lahendan ülesanded lühikeste seletustega.

(Nimi)

(Kuupäev)

Kordamist.

Kirjutan ristikeste (x) asemele õiged numbrid.

$$\begin{array}{r} 1) \quad 3x7 \times 8 \quad 3x0 \times x \quad 582 \times x \quad x94,02 \quad x6,25 \\ \hline -14809 \quad -x7 \times 93 \quad -x \times x58 \quad -19x,xx \quad +6x,xx \\ \hline 16 \times 09 \quad 10509 \quad 19458 \quad 595,49 \quad 85,04 \end{array}$$

- 2) Liidan arvud: a) 5; 86; 793; 2678; 84759; 439802; b) 598025; 48880; 7679; 258; 95; 7; c) 7580; 34932; 24; 6375; 59645; 8; d) 4,6; 24,75; 756,848; 1783,009; 425,45 9,8.

- 3) Lembit kaalus sügisel 37,7 kg; nüüd kaalub ta 38,3 kg. Lembit on juurde võtnud ..... kg ehk ..... g.
- 4) Salme kaalus sügisel $36\frac{1}{5}$ kg; nüüd kaalub ta $37\frac{1}{2}$ kg. Salme on juurde võtnud ..... kg ehk ..... g.
- 5) Emal oli kangas villast riiet 11,5 m. Sellest õmmeldi isale ja ven-nale ülikond ja järele jäi $3\frac{1}{5}$ m. Ülikondadeks kulus .....
- 6) Teisendan täisarve liigmurdudeks: $3 = \frac{24}{8}$; $6 =$; $5 =$; $4 =$;
.....
- 7) Teisendan liigmurde segaarvudeks: $\frac{18}{4} =$; $\frac{29}{6} =$; $\frac{30}{5} =$;
.....

- 8) Metsa müüdi raiumiseks 4 lanki. Alhinnaks oli määratud
a) 1240 kr.; b) 350 kr.; c) 840 kr.; d) 660 kr. Enampakkumisel müüdi
need langid: a) 1860 kr. eest; b) 770 kr. eest; c) 1450 kr. eest;
d) 924 kr. eest. Seega oli juurde pakutud: a) ..... $\frac{0}{0}$, b) ..... $\frac{0}{0}$,
c) ..... $\frac{0}{0}$, d) ..... $\frac{0}{0}$.

(Nimi)

(Kuupäev)

Arvude ehitusest.

1) Kirjutan 10 võrra suurenevate arvude rea; algan 1 099 960-st:

2) Kirjutan 1 võrra suurenevate arvude rea; algan 199 996-st:

3) Kirjutan 10 võrra vähenevate arvude rea; algan 1 090 020-st:

4) Kirjutan 100 võrra vähenevate arvude rea; algan 1 001 300-st:

5) Kirjutan numbritega arvud:

102 tuhat kakskümmend .....

15 miljonit kakssada .....

4 miljonit 50 tuhat .....

1 miljard 50 miljonit 300 tuhat .....

405 miljonit 34 tuhat 405 .....

18 miljonit 102 tuhat 18 .....

101 miljon 10 tuhat üks .....

50 miljonit 4 tuhat viiskümmend .....

6) 12 tuhat 12 koma 12 .....

320 tuhat ükssada viis tervet 5 tuhandendikku .....

- 7) 124-st tuhandelisest saab ..... kümnelist
45-st sajatuhandelisest saab ..... sajalist
106-st miljonilisest saab ..... tuhandelist
185-st kümnetuhandelisest saab ..... sajalist
286-st kümnelisest saab ..... sajalist (täissada)
4 075-st sajalisest saab ..... 10-tuhandelist (täistuhat)
54 262-st sajalisest saab ..... miljonilist (täismiljonit)
2 150 428 ühelisest saab ..... 100-tuhandelist.
- 8) Arvus 525 on vasema 5-e väärtus ..... korda suurem parema
5-e väärtusest.
Arvus 452 on 4-ja väärtus ..... korda suurem kui 2-he väärtus.
Arvus 1 852 on 8 väärtus ..... korda suurem kui 2-he väärtus.

(Oigeld
lahendus)

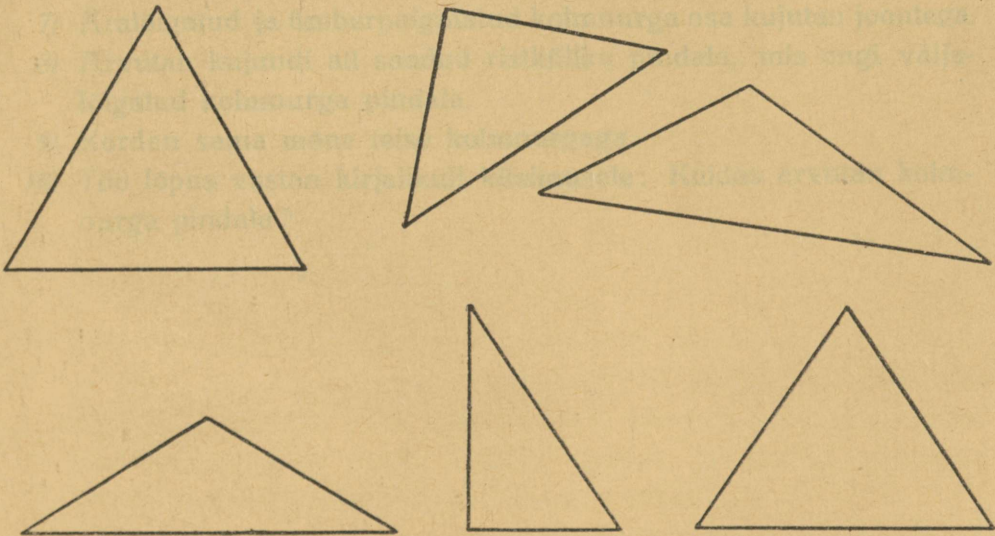
(Nimi)

Kolmnurgad.

Tööjuhatus.

(Kuupäev)

- 1) Mõõdan siinolevate kolmnurkade külgede pikkust ja kirjutan saadud arvud külgede juurde (cm ja mm).
- 2) Kirjutan iga kolmnurga keskele ta nimetuse külgede pikkuse järgi (võrdkülgne, võrdhaarne, isekülgne).
- 3) Mõõdan kolmnurkade nurki; kui leidub mõnel kolmnurgal täisnurk, siis märgin selle nurga kaarekesega või värvin ta ja kirjutan kolmnurgale juurde: täisnurkne.
- 4) Kolmnurga ühe külje märgin aluseks (tähega a) ja tõmban vastastipust kõrguse (kõrguse märgin tähega k).

- 5) Lõikan paberist kolmnurki (võrdkülgseid, võrdhaarseid ja isekülgseid, igähest vähemalt ühe), kleebin nad vihku ja toimin nagu ülal joonestatud kolmnurkadega.
- 6) Joonestan ka ise kolmnurki ja toimin samuti.

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Kolmnurga pindala.

Tööjuhatus.

- 1) Lõikan paberist kolmnurga (kolmnurk olgu mitte-täisnurkne). Valin ühe külje aluseks.
- 2) Joonestan kolmnurga kõrguse ja mõõdan ta cm-tes (või mm-tes).
- 3) Jagan kõrguse pooleks, kummagi poole juurde kirjutan tema pikkuse.
- 4) Jagan ka küljed pooleks ja ühendan külgede keskpunktid sirglõiguga (ka kõrguse keskpunkt asetseb samal sirglõigul).
- 5) Lõikan kolmnurga ülemise osa ära; selle osa lõikan kõrgusjoont mööda kaheks.
- 6) Moodustan saadud tükkidest ristküliku ja kleebin selle vihku.
- 7) Äralõigatud ja ümberpaigutatud kolmnurga osa kujutan joontega.
- 8) Arvutan kujundi all saadud ristküliku pindala, mis ongi väljalõigatud kolmnurga pindala.
- 9) Kordan sama mõne teise kolmnurgaga.
- 10) Töö lõpus vastan kirjalikult küsimusele: Kuidas arvutan kolmnurga pindala?

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Kolmnurga pindala arvutamine.

Kolmnurga pindala leidmiseks: 1) korrutan aluse poolkõrgusega, või: 2) korrutan aluse kõrgusega ja jagan korrutise 2-ga.

Nüide: kolmnurga pindala $= 8 \cdot \frac{6}{2} = 8 \cdot 3 = 24 \text{ (cm}^2\text{)}$

ehk: kolmnurga pindala $= \frac{8 \cdot 6}{2} = \frac{48}{2} = 24 \text{ (cm}^2\text{)}.$

- 1) Lõikan ruudulisest paberist kolmnurki, nii et alusel ja kõrgusel (tõmban selle joone) oleks täisarv (ühel neist paaris-arv) ruute.
- 2) Loendan ruudukeste arvu kolmnurgal; poolikute ruudukestega toimin nii: ruudukeste lõikusid, mis vähemad kui pool ruudukest, ei arvesta üldse; lõigud, mis poolest suuremad, arvestan täisruudukestena. Täpselt poolitatud ruudukestest üht arvestan, teise jätan vahele, jne. Nii-saadud ruudukeste arvu kirjutan kolmnurgale juurde (sulgudes).
- 3) Arvutan sama kolmnurga pindala (1 ruuduke võib tähendada näiteks 1 m²) ülal selgitatud viisil.
- 4) Joonestan või lõikan paberist kolmnurki; mõõdan nende kõrgust ja alust mm-tes ja arvutan pindala: a) kui joonise mõõt on 1:100; b) kui mõõt on 1:1000. Aluse ja kõrguse pikkuse tõelistes mõõtudes kirjutan omale kohale; mõõdu ja pindala arvutuse kolmnurga alla. (Kolmnurgad kleebin vihku).

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Kordamispäev.

1) Karli pidi arvu 1152 jagama esmalt 2-ga, siis 3-ga ja lõpuks 4-ga. Nii ta jagaski kolm korda. Linda aga lahendas sama ülesande üheainsa jagamisega. Näitan, kuidas arvutasid Karli ja Linda.

2) Missuguseid arve on võimalik saada arvude 3, 5, 6, 8 korrutamisel isekeskis kahe-, kolmekaupa ja lõpuks kõigi 4 arvu korrutamisel? (Saab 10 isesugust arvu!)

Näide: $3 \cdot 5 = 15$

$3 \cdot 6 = 18$

3) Ebausklikud inimesed arvavad, et võidavad need võiduloosimispiletid, mille numbril on kolm 7-t. Müüakse 10 000 võiduloosipiletit. Kui see arvamus oleks õige, siis oleks kergesti teada 40 piletit, mis kõik võidavad. Kirjutan niisuguste pileтите numbraid (mitte alla 10): .....

4) Kirjutan kõige suuremad ja kõige väiksemad arvud numbritega:

a) 1, 8, 7, 0, 4; b) 9, 3, 0, 9, 2; c) 9, 0, 3, 0, 5.

Suurimad arvud: a) .....

Vähimad arvud: a) .....

5) Jätkan ise teisel leheküljel samalaadseid ülesandeid.

(Õigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Osa leidmine tervest

(ka $\frac{0}{0}$ -des).

Kordamiseks: kirjutatan harilikke murde kümnendmurruna, ja ümberpöördult:

$$\begin{array}{llll} 1) \frac{2}{5} = & 2) \frac{1}{100} = & 3) 0,4 = \frac{4}{10} = \frac{2}{5} & 4) 0,25 = \\ \frac{1}{4} = & \frac{7}{100} = & 0,8 = & 0,7 = \\ \frac{3}{5} = & \frac{3}{4} = & 0,05 = & 0,15 = \\ \frac{4}{10} = & \frac{33}{100} = & 0,1 = & 0,6 = \end{array}$$

Kirjutatan murde protsentidena, ja ümberpöördult:

$$\begin{array}{llll} 5) \frac{1}{10} = & \frac{0}{0} & 6) \frac{3}{10} = & \frac{3}{4} = \\ \frac{1}{5} = & & \frac{3}{4} = & 0,15 = \\ \frac{2}{5} = & & \frac{21}{100} = & 0,6 = \\ \frac{1}{4} = & & \frac{43}{100} = & 0,88 = \\ \frac{3}{5} = & & 1\frac{1}{2} = & 0,02 = \\ & & & 2,5 = \\ & & & 120\frac{0}{0} = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 9) \frac{2}{5} \text{ 345-st on } 138 \\ \frac{1}{5} \cdot 345 = 345 : 5 = 69 \\ 2 \cdot 69 = 138 \end{array}$$

$$\frac{5}{12} \text{ 9 600-st on}$$

$$\frac{0,8}{100} \text{ 435-st on}$$

$$10) \frac{3}{5} \text{ 4,45 on}$$

$$\begin{array}{l} 80\frac{0}{0} \text{ 2 600-st on} \\ 0,01 \cdot 2\,600 = 26 \\ 80 \cdot 26 = \end{array}$$

$$72\frac{0}{0} \text{ 1 260-st on}$$

11) 1931.-32. õppeaastal õppis algkoolides 109 412 õpilast, neist $\frac{3}{4}$ maal, see on ..... õpilast.

12) Kõigist algkooli-õpilasist samal aastal oli III klassis 19%, IV kl. 16%, VI kl. 10%. (Missuguse täpsusega arvutan?)

13) Algkoole oli samal aastal maal 1 121, linnas 110. Keskmiselt tuli õpilasi 1 kooli kohta linnas .....; maal ..... Meie koolis õpib ..... last.

(Õiged lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Terve leidmine osa järgi.

Otsitava arvu, mille osa on antud, tähistan x -ga:

$\frac{3}{8}x = 6$; tähendab: x on see arv, millest $\frac{3}{8}$ on 6.

Arvutan nii: $\frac{3}{8}x = 6$; $\frac{1}{8}x = 6 : 3 = 2$; $x = 8 \cdot 2 = 16$

või: $0,3x = 6$; $0,1x = 6 : 3 = 2$; $x = 10 \cdot 2 = 20$

1) Klaaspurki kallati 400 g mett; sellest täitus $\frac{2}{3}$ purgist. Terve purk mahutab ..... g.

2) Risttahuka-kujulisse kasti puistati 9 kg soola, sellest täitus kast $\frac{3}{4}$ kõrguseni. Kui kast ääreni soolaga täita, siis mahuks sinna ..... kg.

3) $\frac{2}{3}x = 12$; $x =$	$\frac{3}{5}x = 9$; $x =$	$0,3x = 15$; $x =$
$\frac{2}{3}x = 200$; $x =$	$\frac{3}{8}x = 21$; $x =$	$0,6x = 60$; $x =$
$\frac{2}{3}x = 1000$; $x =$	$\frac{3}{8}x = 150$; $x =$	$0,2x = 84$; $x =$
$\frac{3}{4}x = 18$; $x =$	$\frac{5}{6}x = 100$; $x =$	$0,8x = 72$; $x =$
$\frac{3}{4}x = 60$; $x =$	$\frac{7}{12}x = 14$; $x =$	$0,4x = 200$; $x =$

4) 400 g kompvekkide hind on a) 60 senti; b) 80 senti; c) 84 senti; d) 1 kr.; e) 1 kr. 20 senti; f) 1 kr. 40 senti. Kilogrammi hind on sentides: a) .....

5) $\frac{2}{3}x = 360$ $\frac{3}{4}x = 1800$ $0,7x = 1400$

$\frac{1}{3}x =$

$x =$

6) $\frac{5}{8}x = 625$ $0,9x = 5400$ $0,04x = 72$

- 7) Leian arvu, millest $\frac{3}{4}$ on 100 võrra
1 000-st väiksem.
- 8) Leian arvu, millest $\frac{3}{4}$ on sama suur kui
0,6 2 400-st.
- 9) Ametnik sai seitsme kuu eest 532 kr.
palka. Tema aastapalk on .....
- 10) Teed on sillutada ühtlaselt 1 km. Kui
0,3 km teed oli valmis, siis selgus, et
läheb veel tarvis 126 m³ kruusa ja 84 m³
killustikku. Kogu teosa sillutamiseks
kulus ..... m³ kruusa ja ..... m³ killus-
tikku.

Arvutan:

(Oigeid lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Keskmise arutamist.

- 1) Rukist veeti Eestisse 1927. a. 344,3 tuhat tonni, 1928. a. 370,2 tuh. tonni, 1929. a. 746,35 tuh. tonni, 1930. a. 782 tuh. tonni. See on keskmiselt ..... t aastas, ... t kuus.
- 2) 1930.—31. a. tarvitati inimeste ja loomade toiduks: rukist 208,8 tuhat tonni, nisu 57 764 t, otri 109 tuh. tonni, kaeru 136,8 tuh. tonni, muud teravilja 74 780 t. Arvutan teravilja üldise tarvituse keskmiselt päevas .....
- 3) Piimatoodang samal aastal oli 811 tuhat tonni, kanamunade toodang 86,8 milj. Arvutan keskmise piimatoodangu (liitrites) ja munatoodangu päeva kohta. ....
Lahendan ülesanded järjekorras (missugune täpsus tuleb võtta?):

(Õigeid lahendusi)

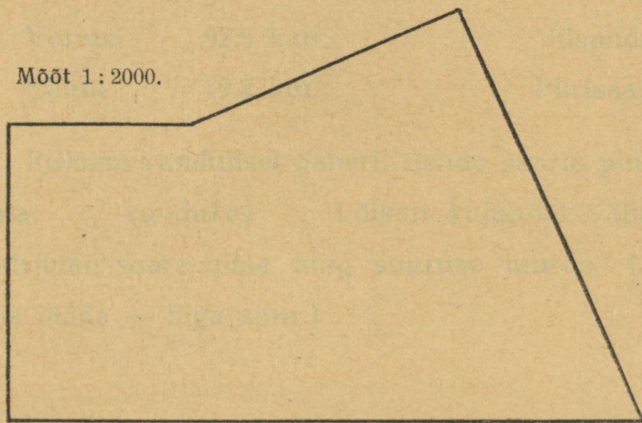
(Nimi)

(Kuupäev)

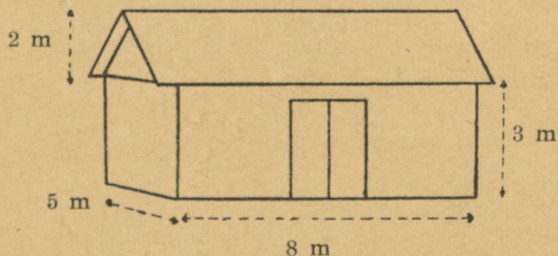
Pind- ja ruumala arvutamist.

- 1) Leian põllumaa suuruse ha-des joonise järgi. Mõõdetud sirglõikudele kirjutan nende tõelise pikkuse juurde. Arvutusi varustan vajalikkude nimetustega.

Mõõt 1 : 2000.

- 2) Arvutan joonisel kujutatud heinaküüni täielise ruumala. (Küüni täitmisel jäetakse väravate kohal vaba ruum — (väravate laiune). Mitu koormat heinu mahub sellesse küüni (keskmise koorem on 4 m^3 heinu)?

(Õiged lahendusi)

(Nimi)

(Kuupäev)

Eesti suuremate saarte pindala
(ümmardan täis-km²).

Saaremaa	2 709,8 km ² ;	Naissaar	17,9 km ² ;
Hiiumaa	965,2 km ² ;	Suur-Pakri	12,8 km ² ;
Muhu	204,4 km ² ;	Ruhnu	10,7 km ² ;
Vormsi	92,9 km ² ;	Vilsandi	8,9 km ² ;
Kihnu	19,2 km ² ;	Piirisaar	7,5 km ² ;

Kujutan ruudulisel paberil nende saarte pindala, võttes 1 km² kohta ..... ruudukes..... Lõikan kujundid välja, kleebin töövihku ja kirjutan saare nime ning suuruse juurde. (Saaremaa võib ka välja jääda — liiga suur.)

(Õigeid lahendusi)

A-7693

i

A-7693

Hind 45 senti.

UUSI TEID ALGÕPETUSES III

Lisa nr. 13

A. BUDKOVSKY — JOH. KÄIS

Õpilase
matemaatika-töövihk

4. õppeaasta

2. vihk: JÕULUST KEVADEPÜHADENI
(XII — XXI TÖÖNÄDAL)

(ÕPILASE JA KOOLI NIMI)

2. TRÜKK

K. K.-Ü. „TÖÖKOOLI“ KIRJASTUS
TALLINNAS, 1935